HÖGSKOLAN I BORÅS

Lärare för förskola och förskoleklass - grunden till lärande II

Teacher for Pre-school - the Foundation to Learning II

30 högskolepoäng
30 credits

Ladokkod: LFK501
Version: 6.0
Fastställd av: Institutionsstyrelsens kursplaneutskott 2010-08-11
Gäller från: HT 2010

Nivå: Grundnivå
Huvudområde (successiv fördjupning): Didaktik (G1F)
Utbildningsområde: Undervisning 75%, Naturvetenskap 25%
Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt
Förkunskapskrav: För studenter som läser kursen som sin första inriktning:

- Godkänt resultat i Allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng
- Minst 15 högskolepoäng från närmast föregående termin ska vara godkända, därav all VFU

För studenter som läser kursen som sin andra inriktning:

- Godkänt resultat i Allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng
- Minst 45 högskolepoäng från den första inriktningen ska vara godkända, därav all VFU
- Minst 15 högskolepoäng från närmast föregående termin ska vara godkända, därav all VFU, (eller motsvarande)

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Det lärande barnet, 22,5 hp
Delkursen belyser miljöns, lekens och de estetiska ämnenas betydelse för barns lärande och utveckling. Centrala delar av delkursen utgörs av pedagogiska metoder för att stimulera, förbereda och lära barn läsa, skriva och utveckla matematiskt tänkande genom t ex tematiskt arbetssätt. Vidare belyses betydelsen av samverkan och samarbete mellan förskola, förskoleklass, grundskola och fritidshem samt med vårdnadshavare. Skrivandet som en del i den vetenskapliga progressionen i utbildningen utgör både innehåll och metod i kursen.

Delkurs 2: Barn, natur och teknik, 7,5 hp
Delkursens innehåll behandlar naturvetenskap och teknik i vardagsliv och omvärld, såväl ämnesteoretiskt som didaktiskt. Fokus ligger på ekologi, artkunskap, allemansrätt och friluftsliv, människokroppen, hälsa och livsstil, teknikutveckling och vardagsteknik, luft och vatten, ljud och ljus, elektricitet och magnetism samt astronomi.
Erfarenheter från laborationer och utomhusaktiviteter har en stor betydelse i delkursen.
Barnintervjuer behandlas både som innehåll och metod.

Mål

Delkurs 1: Det lärande barnet, 22,5 hp
Efter genomgången delkurs och verksamhetsförlagd utbildning skall studenten kunna redogöra för

- aktuell forskning och teorier om barns lärande och utveckling
- miljöns betydelse som villkor för barns lärande och utveckling
- läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet med fokus på samverkan och integration
- litteraturens betydelse för barns språk- och läsutveckling

- olika läsinlärningsmetoder och deras teoribakgrund samt barns olika sätt att tillägna sig skriftspråket
- hur arbetet i en idrottshall kan organiseras samt vilka säkerhetsaspekter som skall beaktas
- hur föräldrasamverkan/samarbete kan organiseras och gestaltas i förskoleklass.

Vidare skall studenten kunna
- åskådliggöra samband mellan tal och mönster med hjälp av olika representationsformer lämpliga för inriktningens åldersgrupp, så att tal- och rumsuppfattning problematiseras ur olika aspekter
- visa väl utvecklad kompetens att kommunicera matematik såväl vad gäller innehåll som process
- tillämpa ett tematiskt arbetssätt anpassat till förskoleklass, där de estetiska arbetsformerna används som ett sätt att undersöka, bearbeta och dokumentera olika kunskapsområden
- använda datorn som ett pedagogiskt hjälpmedel och som redskap för barns skrivande och informationssökning
- observera, planera, genomföra, dokumentera och utvärdera verksamheten utifrån nationella mål, styrdokument och gällande arbetsplaner
- omsätta relevanta kunskaper i ämnen/ämnesområden för att åstadkomma en lärande miljö

Förutom de inriktningsspecifika målen ska studenterna under kursen nå de generella mål för VFU som gäller för samtliga lärarstudenter. Studenten bedöms enligt VFU 3.

Delkurs 2: Barn, natur och teknik, 7,5 hp
Efter genomgången delkurs skall studenten kunna
- redogöra för det i delkursen ingående ämnesdidaktiska och ämnesteoretiska innehållet
- redogöra för växters och djurs beroende av varandra i det ekologiska systemet och människans påverkan på detta i relation till en hållbar utveckling
- undervisa om människokroppen
- beskriva och analysera någon aspekt inom teknikutveckling och dess påverkan på samhället över tid utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter av en hållbar utveckling
- ge exempel på hur livsstilen kan påverka barns hälsa
- beskriva hur barn i olika åldrar kan tänka kring naturvetenskapliga fenomen och analysera vilka didaktiska konsekvenser detta kan få
- intervjua, observera och laborera med en barngrupp och analysera de didaktiska konsekvenserna
- ge exempel på och problematisera pojkars resp. flickors förhållande till naturvetenskap och teknik och hur val av arbetssätt och metoder kan påverka barns lärande
- använda IT för dokumentation

Undervisningsformer

Delkurs 1: Det lärande barnet, 22,5 hp
Föreläsningar, seminarier, workshops,
studiegruppsarbete, skrivande i yrkesdagboken samt fyra veckors verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Delkurs 2: Barn, natur och teknik, 7,5 hp
Föreläsningar, gruppövningar/diskussioner, laborationer, lägerdagar samt studiegruppsarbete.

Undervisningen bedrivs på svenska. Dock kan undervisning på engelska förekomma om kursansvarig anser det nödvändigt.

Examinationsformer och betygsskala

Delkurs 1: Det lärande barnet, 22,5 hp
Delkursen examineras genom en muntlig redovisning i grupp där det också ingår drama-, rörelse- och musikworkshop, litteraturseminarier, en individuell kursportfolio samt bedömning av studentens arbete i förskoleklass

Delkurs 2: Barn, natur och teknik, 7,5 hp
Delkursen examineras genom en enskild skriftlig redovisning, en skriftlig salstentamen, skriftlig redovisning i grupp där enskilda bidrag ska kunna särskiljas samt deltagande i laborationer och läger.

Varje examination skall erbjudas vid fem (5) tillfällen, varav tre (3) inom loppet av ett år. Detta gäller även för kurser som upphör.
När det gäller den verksamhetsförlagda utbildningen skall studenten ha rätt till två (2) praktiktillfällen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Studenterna inbjuds till kursplaneringsmöte infor varje delkursstart.

Delkurs 1: Det lärande barnet, 22,5 hp
Kursvärdering genomförs enskilt och skriftligt mot slutet av delkursen. Studenterna inbjuds under delkursens gång att kommentera kurslitteratur och upplägg.

Delkurs 2: Barn, natur och teknik, 7,5 hp
Utvärdering sker enskilt, skriftligt vid delkursens slut.

Övrigt

Kursen ingår i Lärarprogrammet.
Kursplanen är fastställd av Lärarutbildningsnämnden 2008-06-16.
Under höstterminen läses delkurs 2 först.

Bilaga: Litteraturlista för Lärare för förskola och förskoleklass - grunden till lärande II (LFK501)

Delkurs 1: Det lärande barnet, 22,5 hp

Litteratur

Bergius, Berit & Emanuelsson, Lillemor (2008). *Hur många prickar har en gepard?: unga elever upptäcker matematik.* Göteborg: Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM). (131 s.)

Bjar, Louise & Liberg, Caroline (2003). *Barn utvecklar sitt språk.* Lund: Studentlitteratur. (kap 1, 4, 6, 7, 10, 11) (124 s.)

Björkdahl Ordell, Susanne, Eldholm, Gerd & Hagstrand Velicu, Kerstin (2010). *Lära genom textil: En handbok i att använda textil som ett pedagogiskt redskap för barns lärande.* Eget förlag. (104 s.)

Carlgren, Ingrid (red) (1999). *Miljöer för lärande.* Lund: Studentlitteratur. (228 s.)

Davidsson, Birgitta (2008). Skolans olika rum och platser sett ur barns perspektiv (s. 37-59). I Anette, Sandberg (red.). *Miljöer för lek, lärande och samspel.* Lund: Studentlitteratur. (22 s.)

Fast, Carina (2007). *Sju barn lär sig läsa och skriva.* Uppsala universitet. Stockholm: Elanders Gotab. (237 s.)

Glover, Anne (1999). The role of play in development and learning. Ingår i Dau, E. (red.) *Child's play. Revisiting play in early childhood settings.* Sydney: MacLennan & Petty. (10 s.)

Huitfeldt, Åke et al (red.) (1998). *Rörelse och Idrott.* Stockholm: Liber (kap 1, 2, 4, 10, 11, 13) (120 s.)

Jensen, Mikael (2007). *Lärande och låtsaslek - Ett kognitionsvetenskapligt utvecklingsperspektiv.* Licentiatavhandling vid Kollegium SSKKII, Göteborgs unviersitet.
Tillgänglig: <http://www.sskkii.gu.se/publications/Documents/SSKKII-2007.01.pdf> Sidorna 11-26 (avsnitt 2.1 Lärandeteorier). (16 s.)

Kennedy, Birgitta (1999). *Glasfåglar i molnen: om temaarbete och dokumentation ur en praktikers perspektiv.* Stockholm: HLS. (176 s.)

Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet: Lpo 94, anpassad till att också omfatta förskoleklassen och fritidshemmet. (1998). Stockholm: Utbildningsdep., Regeringskansliet. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/skolfs?id=258>

Nämnaren tema (2000). *Matematik från början.* Göteborg: NCM/Nämnaren. Göteborgs universitet. Ej kapitel 2. (225 s)

Pantaleo, Sylvia (2007). Interthinking: Young Children Using Language to Think Collectively during Interactive Read-Alouds. *Journal of Early Childhood Education,* vol 34, no. 6, June 2007. (9 s.)

Persson, Annika & Wiklund, Lena (2007). *Hur långt är ett äppleskal?* Stockholm: Liber.
(225 s.)

Pramling, Ingrid. & Mårdsjö, Anna-Charlotte (1997). *Grundläggande färdigheter – och färdigheters grundläggande.* Lund: Studentlitteratur. (167 s.)

Pramling Samuelsson, Ingrid, & Pramling, Niklas (red.) (2008). *Didaktiska studier från förskola och skola.* 1. uppl. Malmö: Gleerups utbildning. (176 s.)

Skolverket (2007). *Allmänna råd och kommentarer. Kvalitet i fritidshem.* Stockholm: Fritzes (34 s.)

Thörner, Agneta (2007). *Att vara sex år och gå i förskoleklass.* Borås: Högskolan, Institutionen för pedagogik. (Projektrapport nr 1, 2007). (105 s.)

Trageton, Arne (2005). *Att skriva sig till läsning - IKT i förskoleklass och skola.* Stockholm: Liber. (189 s.)

Tyrén, Lena (2007). *Pedagogen, datorn och elevens informationssök –perspektiv på IKT – användning i yngre skolbarns klassrum.* Borås: Högskolan, Institutionen för pedagogik. (Projektrapport nr 2, 2007). (93 s.)

Delkurs 2: Barn, natur och teknik, 7,5 hp

Litteratur

Brügge, Britta, Glantz, Matz & Sandell, Klas (red.) (2007). *Friluftslivets pedagogik: för kunskap, känsla och livskvalitet.* 3. uppl. Stockholm: Liber. (279 s.)

Carlgren, Ingrid (1999). *Miljöer för lärande.* Lund: Studentlitteratur. (kap.7-8, 66 s.)

Doverborg, Elisabet & Pramling Samuelsson, Ingrid (2000). *Att förstå barns tankar: metodik för barnintervjuer.* 3., [omarb.] uppl. Stockholm: Liber. (88 s.)

Elfström, Ingela et. al. (2008). *Barn och naturvetenskap: upptäcka, utforska, lära.* 1. uppl. (2008). Stockholm: Liber. (162 s)

Eriksson, Anita & Haverlind, Annika (2000). *"Dä kommer luft inne mä"* Borås: Högskolan i Borås. Institutionen för pedagogik (Rapport nr 2, 2000). (65 s)

Granberg, Ann (2000). *Småbarns utevistelse: naturorientering, lek och rörelse.* Stockholm: Liber. (175 s.)

Persson, Hans (2004). *Boken om fysik och kemi.* 1. uppl. Stockholm: Almqvist & Wiksell. (155).

Pleijel, Håkan (2003). *Ekologiboken: en introduktion till ekologins grunder.* 3., [rev.] uppl. Göteborg: Avd. för tillämpad miljövetenskap, Univ. (kap 1-7, 70 s.)

Schaaf, Bettina (2001). *Min kropp - hur fungerar den?.* Stockholm: Bergh. (96 s.)

Sjöberg, Svein (2005). *Naturvetenskap som allmänbildning.* Lund: Studentlitteratur. (kap 5, 27 s.)

Skolverket. (2000). *Grundskolans kursplaner och betygskriterier 2000.* Stockholm: Fritzes (19 s.)

Thulin, Susanne (2010): *Barnens frågor under en naturvetenskaplig aktivitet i förskolan.* Nordisk Barnehageforskning 3 (1) (s. 27-40)

Utbildningsdepartementet (1998). *Läroplanen för förskolan.* Tillgänglig: www.skolverket.se
(16 s.)

Utbildningsdepartementet (1998). *Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet.* Tillgänglig: www.skolverket.se (19 s.)

Valbar litteratur

3 valfria artiklar ur Science and Children (ca 20 s.)
Valfria fälthandböcker.